

Европейските строители подкрепят плана за действие на ЕС за кръговата икономика

Инж. Джани Антова, началник-отдел „Международна дейност и управление на проекти“, КСБ

Европейската федерация на строителната индустрия (FIEC) винаги е подкрепяла позицията на Европейската комисия (ЕК) за кръговата икономика. За първи път становището си европейската институция излага през 2014 г. В свое съобщение по темата, публикувано в Официалния вестник на Европейския съюз (ЕС). За да се превърне в реалност тази концепция, е необходимо да има широка подкрепа на съответните пазари и въпросът да се разглежда двустранно – както от страна на търговеца, така и на предлагателя.

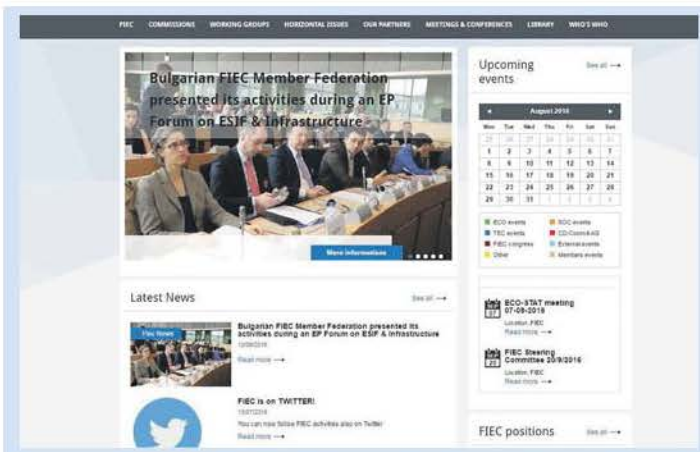
В строителната индустрия клиентът трябва да има готовност да приеме употребата на рециклирани и повторно използвани материали както в инфраструктурни обекти, така и при изграждането на нови сгради или обновяването на съществуващи обекти. Строителите от цяла Европа споделят казуса с клиентите, които все още смятат, че само и единствените новите материали са най-добри. Затова предприемачите винаги са склонни да предлагат „зелени“ решения на пазар, които намаляват готовността да ги приемат. Ето защо FIEC смята, че има начин да се стимулира търговецът на „зелени“ решения в строителството, и някои от аспектите на новия план за действие на кръговата икономика, публикуван през декември 2015 г., ще помогнат за това.

✓ Възстановените суровини да не се третират като отпадъци.

Европейските строители одобряват новите законодателни предложения, които се отнасят за отпадъците. В преработените документи се разясняват съществуващите критерии за преработване отпадъците. Строителната индустрия смята, че това ще доведе до приемането, включително от правна гледна точка, на съответните възстановени материали като вторични суровини, а не като отпадъци.

✓ Качеството и стандартите за вторичните суровини.

Федерацията на строителите прибягва мерките за подобряване, оценяване и признаване или по-скоро за гарантиране качеството на вторичните суровини. В момента предлагателите на материали, както и техните клиенти, споделят своите притеснения относно качеството на тези вторични материали – дали са подходящи за използването, дали не

Камарата на строителите в България и дейността ѝ като браншова организация бяха отразени в доброден материал на страницата на Европейската федерация на строителната индустрия (FIEC). Поводът за публикуването беше конференцията „Опрясване на структурните и инвестиционните фондове на ЕС“, която се провежда в сградата на ЕП. Сайтът цитира журналистите от в. „Строител“ и препечатва цялата статия на българските си юзери.

съдържат токсични вещества или някакъв риск за здравето ни, или не отговарят на законодателството в областта на околната среда. Освен това съществува и съвпадането, че вторичните суровини не могат да се съпоставят напълно с новите материали. По отношение на стандартите за оценяване на съответствието на вторичните суровини FIEC смята, че нормите трябва да бъдат хармонизирани. С цел избягване на припокриване и дори противоречиво изпитване на материалите при възможност същите методи за стандартизиране трябва да бъдат посочени в съответното законодателство.

✓ Надеждни и съпоставими данни.

FIEC напълно и изцяло подкрепя предложението за надеждни показатели за оценка ефективността на европейско и национално ниво. Тези оценки трябва да са съпоставими и отабилни, но в същото време да не се превръщат в бремене, породено от процесите на събиране и отчитане на данни. Европейските строители са убедени, че надеждната информация ще изгради доверие в пазара, ако се покаже постигнат напредък към по-кръгова икономика. От своя страна повишеното пазарно доверие ще доведе до повишено пазарно търсене.

✓ Предпазливост по отношение на екопроектирането, енергийно етикетирание и отражение на продуктите върху околната среда.

Европейската строителна федерация многократно е заявявала, че новите мерки, насочени към подобряване на кръговата икономика, не трябва да дублират действащите мерки, които се отнасят за строителни продукти. Основен мотив за тази по-

зиция е, че Регламентът за строителните продукти (CPR) и европейската стандартизация вече уреждат най-значимите характеристики на строителните продукти, включително отговаря им за въздействие върху околната среда и по-нататъшната им устойчивост. С оглед на това FIEC отново споделя някои опасения относно директивите за екопроектирането и енергийното етикетирание и по предложението за регламент за създаване на рамка за етикетирание на енергийната ефективност. Това становище на Европейската федерация е изложено подробно в отделен документ на организационната и представено на институциите в Брюксел.

✓ Продуктов отпечатък върху околната среда.

Въпросът за продуктивния отпечатък върху околната среда е разглеждан в рамките на пригодишен пилотен проект на ЕК. Главна задача на тази инициатива е изготвяне на методи за оравняване на няколко продукта в рамките на определена група. Проектът е разработен в отговор на необходимостта от използването на общи подходи за измерване и оценяване на показателите за екологичнообразността на материалите на база жизнения им цикъл, като една от целите на инициативата е да се преодолеят разпъкването на вътрешния пазар по отношение на различните налични методи за измерване на екологичнообразността. Основният проблем при този подход обаче е, че строителните продукти не могат да се разглеждат като самостоятелни артикули. Те се влизат или поставят в някакъв вид сградно или инфраструктурно строителство и едва след техния монтаж, и то само като част от една комплекна

система, характеристиките им могат да се отчитат адекватно. Ето защо разглеждането на ефективността им като самостоятелни продукти и преди инсталацията им не може да се счита за меродавно. С оглед на спецификата на строителната бранш FIEC смята, че инициативата, разглеждаща продуктивния отпечатък върху околната среда, е скъп и ненужен подход, от обхвата на който трябва да се изключат строителните материали. В подкрепа на тази позиция се използва и фактът, че много от участниците в строителния процес вече ползват и изискват декларации за екологични продукти (DEP), което прави прилагането на методиката за продуктивния отпечатък излишна.

✓ Приоритет за суровините от изключителна важност и избягване на тези, които влизат негативно на производителността.

В свое съобщение от 2011 г. ЕК дава дефиниция на тези материали като „суровини, характеризирани не с особено голям риск от недостиг на снабдяването през следващите 10 години и които са особено важни за веригата за създаване на отново. В много от случаите този риск се засилва от слабата заменяемост и ниските нива на рециклиране“. По отношение на суровините от изключително значение от FIEC са категорични, че те не бива да бъдат свързани с използването и когато е възможно, да бъдат заменени от продукти, до стигнали края на полезния си жизнен цикъл. Този принцип следва да се прилага и по отношение на други суровини, които лесно могат да бъдат възстановени и са били ползвани в процеса на строителство, рехабилитация, демонтаж и разрушаване.

Въпреки това Федерацията счита, че мерките следва да се взимат само след внимателна преценка на възможните последици и да се избягва:

- увеличаване на разходите за строителството;
- недостатъчен контрол на рисковете за околната среда (включително и тези, породени от опасни вещества) от повторно използване материали, както и недостатъчен контрол върху производителите на отпадъците, които създава пречки за ефективно трансферирание на риска към потребителя на тези отпадъци;
- пренебрегване на отговорностите на производителите на материали, които трябва да произведат с мисълта за жизнения цикъл на продукта, в т.ч. и на рециклирането му;
- поставяне на технически изисквания, които затрудняват възстановяването на суровините;
- далечно транспортиране на материалите за третиране поради нарастващото производство на емисии.

Тази позиция на FIEC може да се намери и в съответното изложение към предложението за изменение на Директивата за отпадъците, която набляга на необходимостта ползване за околната среда да бъдат икономически и технологично обосновани.

Сериозен плюсък за кръговата икономика може да бъде строително-информационното моделиране (BIM), което приложено вече е широко заето в някои държави. BIM обединява всички страни по веригата на строителната отговорност и в бъдеще значително ще улесни процеса от гледна точка на въздействие върху околната среда. В същото време BIM ще гарантира, че обновяването и поддръжката на обектите се извършват по начин, който подкрепя целите на кръговата икономика. Голям потенциал на BIM произлиза от възможността, която предоставя за по-лесно ремонтиране, поддръжане и демонтаж на съоръжения, както и по-лесното рециклиране на отделните елементи, защото при прилагането на методите на BIM всеки съставен компонент може да бъде документиран и регистриран в детайли.

По отношение на сегашната програма на ЕС за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“ от FIEC са готови, оевен преработените и производствените отрасли, както е посочено в плана за действие на кръговата икономика, строителството също да бъде включено в инициативата „Индустрия

2020 в кръговата икономика“. Програмата стартира с 15 млрд. евро за първите 2 години, а бюджетът за целия период е планиран да достигне 80 млрд. евро.

Като съществен елемент от кръговата икономика депонирането и сметката са тема, по която европейските строители имат ясно становище. FIEC приема позицията на ЕК, че депонирането постепенно ще се ограничава, но подчертава, че трябва да има реални алтернативни места за извършване на генерираните отпадъци. Федерацията смята, че е необходим ясна дефиниция какво е строителен отпадък и насърчава всички членки в употребата на сортиращи системи за строителни отпадъци, гърб, агрегати, метал, стъкло и мазилка, имайки предвид точно определени технически, икономически и екологични условия на национално и регионално ниво. FIEC е на мнение, че са необходими конкретни задължения за постигане на голямата промяна в начина, по който материалите се произвеждат и използват. Федерацията дава пример със съоръженията за сортиране и рециклиране, които трябва да бъдат в непосредствена близост до строителната площадка. Тези инициативи трябва да са в състояние да се справят с големи количества потенциално годни за рециклиране и повторно използване строителни материали, генерирани от изграждане, обновяване или събаряне на сгради. И още по-съществено е разходите за преработка на тези материали да не надвишават ползите за околната среда. Трябва също така внимателно да се идентифицират и безопасно да се третират опасни вещества, за да се намали рискът за здравето на хората.

FIEC категорично подкрепя новия план за действие на кръговата икономика и свързаните с него документи на тема отпадъци, включително предложението за изменения в действащото законодателство. Строителната индустрия вярва, че играе ключова роля при превръщането на кръговата икономика в реалност, и има отговорността да работи с европейските институции, за да се гарантира постигане на кръговата икономика без вредно въздействие върху околната среда.